

DIREKTIVA KOMANDANTA JUGOISTOKA OD 5. SEPTEMBRA 1944. KOMANDANTIMA GRUPE ARMIIJA »E« I 2. OKLOPNE ARMIIJE ZA BORBENA DEJSTVA U MAKEDONIJI I SRBIJI¹

STROGO POVERLJIVO

Komandant Jugoistoka
(K-da GrA »F«)
Ia, str. pov. br. 0244/44

Strogo poverljivo
H. Qu., 5. 9. 44
XXXIII
12 primeraka
11. primerak

PREDMET NAČELNIKA

K-t Jugoistoka
(K-da GrA »F«)
Prim.: 8. 9.

Samo po oficiru!

Ia/KTB. Br. str.
pov. 45/44
Prim : 11 Pril . . P[redmet]
načelnika

Instrukcija za borbena dejstva u Makedoniji i Srbiji
Karta 1 : 1 000 000

- 1.) U pogledu komandovanja na istočnom frontu Grupe armija »F« ovlašćuju se:
- Između ušća Strume i preseka grčko-makedonske granice sa bivšom jugoslovenskom granicom (25 km i. od Dojrana): Komanda Grupe armija »E«;
 - na granici između Makedonije i stare Bugarske do uključno Klisura (45 km ji. od Leskovca): komanda 2. oki. armije;
 - na odseku Klisura (isklj.) — Bela Palanka — Zaječar — Negotin — Oršava — Mehadija (22 km s. od Oršave), kao i na istočnoj granici Banata: vojnoopr. k-t Jugoistoka.
- 2.) Privremena linija razgraničenja prema Grupi armija »Južna Ukrajina«: Baia de Arama — Anina — Kakova — istočna granica Banata do južno od Segedina.

¹ Snimak overenog prepisa originala (pisanog na mašini) u AVII, NAV-T-311, r. 191, s. 633—5.

² Četvrtasti pečat.

3.) *Zadaci:*

- a) Komanda, GrA »E«: obezbeđenje prema Trakiji duž grčke granice. U slučaju da intervenišu savezničke trupe, držati odsek na Strumi, zatvoriti Rupelski prelaz sa frontom prema severu.
- b) K-da 2. OkA: obezbeđenje železničkih i putnih veza Đevdelija — Veles — Skoplje — Vranje, odn. Mitrovića.³ Čvrsto držati Skoplje kao administrativni centar i centar saobraćajnih i poštanskih veza, uključujući i rudnik hroma . . .⁴
Obezbeđenje starobugarsko-makedonske granice na glavnim prelazima istočno od Strumice, kod Carevog Sela, Krive Palanke, Bosiljgrada. Na sektoru između grčke granice i južno od Skoplja učiniti odgovornim u pogledu komandovanja komandanta 1021. pozadinske oblasti (general-lajtnanta Gulmana)⁵, a na sektoru između Skoplja i srpske granice komandanta 11. vazduhoplovne poljske divizije.⁶
Održavati najtešnju vezu sa komandantom V bugarske armije (general-lajtnant Stojanov).⁷ Izaći će posebne instrukcije za regulisanje saradnje sa nemačkim generalnim konzulom radi političke kontrole novobugarskog (makedonskog) područja;
- c) Vojnoupr. k-t Jugoistoka: odbrana fronta koji se, otprilike, proteže duž srpsko-bugarske granice i na Dunavu između ušća Timoka i Oršave, kao i odseka na Černi. Težište severno od Dunava; bez odlaganja zatvoriti sve planinske prelaze (rušenje, miniranje, prepreke od bodljikave žice), naročito Kazan, kao i put i železničku prugu Anina — Mehadija — Oršava.
Pošto se računa sa skorim nastupanjem ruskih, naročito motorizovanih, snaga, napasti brzo i smelo rumunske snage koje se nalaze zapadno od Černe.
Istočnu granicu Banata obezbediti što je moguće jačim snagama. Težiti da se brzo zauzme Temišvar — po mogućnosti istovremeno sa nastupanjem delova GrA »Južna Ukrajina« prema Aradu.

³ Kosovska Mitrovića

⁴ Izostavljen nečitki deo teksta označila je redakcija s tri tačke.

⁵ Oto (Otto Gullmann). Bio je do tada na dužnosti nemačkog generala u Albaniji (vidi doik. br. 50).

⁶ Komandant 11. vazduhoplovne poljske divizije bio je do 26. oktobra general-major Koler (Kohler), kada je premešten u OKH, a na njegovo mesto je postavljen generalmajor Gerhard Henke (AVII, NAV-T-311, r. 195, s. 999—1113).

⁷ Kočo

4.) *Dodatne snage:*

a) GrA »E« prema sopstvenoj proceni (u pogledu upućivanja snaga vidi tač. 4.b);

b) 2. OkA: pretpotčinjava se 11. vazd. polj. div. čim ova divizija pređe grčko-makedonsku granicu.

GrA »E« uputiće, bez odlaganja, 2. OkA najmanje 3 bataljona za obezbeđenje železničkih pruga. Ovi bataljoni za obezbeđenje pretpotčinjavaju se 2. OkA čim pređu grčko-makedonsku granicu. Predviđa se dovodenje 117. lov. div. kao sledećeg ešelona.

c) Vojnoupr. k-t Jugoistoka odmah se pretpotčinjavaju: Operativni štab »Auleb«,⁸ Brig, štab »Fišer«,⁹

1. brd. div. (angažovati je na odseku Klisura — Zaječar (uključno). Težište u rejonu Bela Palanka).¹⁰

Ojač. 92. gren. brig, (mot.) angažovati severno od Dunava.

5.) Pored zadataka navedenih pod tač. 4.), stvoriti i mogućnost brzog prikupljanja 11. vazd. polj. div. i 1. brd. div., da bi ove mogle, na lozinku »Hundeszon«¹¹, da preduzmu nastupanje u pravcu Sofije. 2. OkA i vojnoupr. k-t Jugoistoka pripremiće razoružavanje V brdske armije i I bug. ok. korpusa; razoružavanje otpočeti na lozinku »Juda«.¹²

⁸ Helge. Imao ije čin general-lajlnanta i bio je do tada na dužnosti k4a 69. AK z.b.V. Po određivanju na funkciju u Operativnom štabu za rukovođenje jedinicama u istočnoj Srbiji, Auleba (je zastupao nemački opunomoćeni general u Hrvatskoj Glez fon Horstenau (vidi dok. br. 125; AVII, NAV-T-311, r. 190, s. 992; ratni dnevnik Operativnog odeljenja k4a Jugoistoka za 24. avgust 1944).

^B Adolf. Bio je po činu general-lajtoant. Obešen je kao ratni zločinac u Jugoslaviji.

¹⁰ Prema naređenju tata Jugoistoka od 5. septembra 1944, Prva brdska divizija imala je zadatak da obezbedi odbrambeni odsek Bela Palanka — Zaječar. Za izvršenje ovoga zadatka potčinjena joj je Borbena grupa »Zaupe« (AVII, NAV-T-311, r. 193, s. 225).

Bliže o Borbenoj grupi »Zaupe« u Zaječanu vidi dok. br. 126.

¹¹ »Hundessohn« (»Kučkin sin«). Do ove operacije nije došlo, pošto su Bugari dopustili da se Nemci nesmetano povuku iz Bugarske. Bliže o marama za sprovođenje ove operacije vidi AVII, NAV-T-311, r. 193, s. 182; naređenje k-ita Jugoistoka od 4. septembra 1944. i r. 191, s. 17 i 44; ratni dnevnik k-ta Jugoistoka za 27. avgust i 2. septembar 1944. godine.

¹² »Judais« (»Juda«). Pripreme za ovu operaciju počele su još u trećoj dekadi avgusta 1944 (vidi dok. br. 115; AVII, NAV-T-311, r. 191, s. 13, 14 i 17; ratni dnevnik k-ta Jugoistoka za 27. avgust i s. 616—7; naređenje feta Jugoistoka od 26. avgusta 1944. Rrvvoj brd. diviziji za operaciju »Juda«.

- 6.) Uz što je moguće brži tempo prikupiće se i staviti na raspolaganje K-tu Jugoistoka:
 4. SS-pol. oki. gren. div. u južnom Banatu, 18. brd. pol. puk u rejonu Vršca.
- 7.) Komanda 2. OkA i Vojnoupr. k-t Jugoistoka izvestiće prvom prilikom o nameravanoj organizaciji komandovanja i o raspodeli snaga.
- 8.) Moli se K-da vazduhoplovstva Jugoistoka da stalno izviđa preko bugarsko-rumunske granice (zapadno od Bukurešta). Radi se o tome da je nužno da se blagovremeno otkrije i stalno prati prodor ruskih snaga u Bugarsku i nastupanje ruskih snaga preko Olte u pravcu zapada i severozapada.

potp. bar. f. Vajks
general-feldmaršal

Za tačnost:
Zelmajer
gen. št. pukovnik

Korisnici:

K-da GrA »E«	1. primerak
K-da 2. OkA	2. primerak
K-da vazd. Jugoistoka	3. primerak
Vojnoupr. k-t Jugoistoka	4. primerak

Informativno:

GrA »Južna Ukrajina«	5. primerak
OKW (Operativni štab)	6. primerak
OKW/WFSt (H) Jugoistok	7. primerak
Ic/K-da Jugoistok	8. primerak
0. Qu/K-da Jugoistok	9. primerak
Nafü/K-da Jugoistok	10. primerak
KTB	11. primerak
Ia (koncept)	12. primerak